

РОЛЬ ПІДПРИЄМСТВ ЖИТТЄЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ДОСЯГНЕННІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

О. В. ДИМЧЕНКО, професор, д-р екон. наук, кафедра підприємництва та бізнес-адміністрування

Харківський національний університет

міського господарства імені О. М. Бекетова

dutchenkoov@kname.edu.ua

Є. М. КАЙЛЮК, канд. екон. наук, професор кафедри научних основ управління

Національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

kaylyk-evgeny@ukr.net

Я. М. ХАЙЛЮ, канд. екон. наук, доцент

В. К. ОСТРОГЛЯД, аспірант

Необхідність проведення реформи на підприємствах життєзабезпечення не потребує додаткового обґрунтування, оскільки реальні наслідки неефективності функціонування, точніше неадекватності вимогам часу, чітко визначились за результатами поточної діяльності. Це стосується як фінансово-економічної стійкості, так і виробниче-господарської надійності.

Але повноцінна, повномасштабна реформа в цій сфері потребує довгострокових капіталовкладень, брак яких не дозволяє провести навіть першочергові заходи модернізації виробництва. Неспроможність здійснювати відновлення і розвиток виробничої і комерційної діяльності є недоліком управління, його невідповідності умовам ринку, що не дозволяє скористатися ні фінансовими, ні технічними ресурсами бізнес-середовища. Таким чином, створення умов, які б дозволили скористатися інноваційним і інвестиційним потенціалом ринкового оточення, це принципове питання сучасного управління підприємствами життєзабезпечення, а адаптація їх системи управління до умов ринку і набуття якостей інвестиційної привабливості цих підприємств є необхідною умовою сталого розвитку в цілому.

Цілі сталого розвитку, також відомі як Глобальні цілі, були ухвалені Організацією Об'єднаних Націй у 2015 році як універсальний заклик до дій щодо скорочення бідності, захисту планети та забезпечення дотримання екологічних, економічних та соціальних стандартів. [1]

17 Цілей взаємодоповнюють одна одну, тому в розвитку мають бути збалансовані соціальна, економічна та екологічна стійкість.

Для досягнення ЦСР у кожному контексті необхідні творчі підходи, ноу-хау, технології та фінансові ресурси всього суспільства.

У 2019 році Президент України своїм указом підтримав досягнення Цілей сталого розвитку та результатів їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку України, викладених у Національній доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна".[2] У грудні 2020 року Кабінет Міністрів України вніс зміни до Регламенту, яким відтепер встановлено, що необхідність досягнення Цілей сталого розвитку враховується у процесі формування та реалізації державної політики України. Таким чином на державному рівні Цілі сталого розвитку закріплено у якості орієнтирів для розроблення програмних та прогнозних документів.

Коли Україна, як і інші країни-члени ООН, приєдналася до глобального процесу досягнення Цілей сталого розвитку було започатковано інклюзивний процес їх досягнення в Україні. Кожна глобальна ціль була розглянута з урахуванням специфіки національного розвитку, у результаті чого постала національна система, яка складається із 86 завдань. Ці завдання національного розвитку, індикатори для моніторингу їх виконання та цільові орієнтири для досягнення до 2030 року було відображено в Національній доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна". Фактично ця система є базою для подальшого комплексного моніторингу країни. [2]

У 2019 році Кабінет Міністрів України у своєму Розпорядженні затвердив перелік індикаторів, у розрізі яких здійснюється збір даних для моніторингу реалізації Цілей сталого розвитку і оприлюднення даних та координацію робіт з розробки метаданих за індикаторами. Так було започатковано вимірювання суспільного прогресу у цілому та удосконалення системи національної статистики.[3]

У липні 2020 року Україна на Політичному форумі високого рівня зі сталого розвитку під егідою Економічної і соціальної ради ООН представила світовій спільноті перший Добровільний національний огляд стану досягнення Цілей сталого розвитку. [4] У 2021 році запроваджено постійний моніторинг індикаторів досягнення Цілей сталого розвитку.[5]

Таким чином, необхідно відзначити, що роль підприємств життєзабезпечення у досягненні цілей сталого розвитку досить вагома.

Наприклад, ціль номер 6 – «Чиста вода та належні санітарні умови» щодо

забезпечення загального доступу до безпечної та недорогої питної води для всіх до 2030 року вимагає інвестування у відповідну інфраструктуру, забезпечення санітарно-технічних споруд. Захист і відновлення водних екосистем має важливе значення для пом'якшення дефіциту води. Посилення міжнародного співробітництва також є необхідною умовою для стимулювання ефективного використання водних ресурсів.

Ціль 7 – «Доступна та чиста енергія» вимагає загального доступу до дешевої електроенергії до 2030 року та передбачає інвестиції в чисті джерела енергії, такі як сонячна, вітрова та теплова енергія. Впровадження економічно ефективних стандартів для широкого спектру технологій може знизити споживання електроенергії в будівлях і промисловості по всьому світу на 14%. Розширення інфраструктури та технологічна модернізація для забезпечення чистою енергією, є найважливішим завданням, яке може стимулювати сталий розвиток та сприяти збереженню навколишнього середовища. [6]

Таким чином, орієнтація підприємств життєзабезпечення до функціонування в умовах бізнес-середовища є важливою складовою стратегії реформування управління, яка з одного боку дозволяє зробити перші кроки щодо виходу підприємства із кризового стану і розпочати розвиток, з другого боку – є стимулом до впровадження на підприємствах механізму сталого розвитку [7,8].

Список використаних джерел:

1. <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>
2. <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/natsionalna-dopovid-csr-Ukrainy.pdf>
3. https://ukrstat.gov.ua/csr_prezent/2.htm
4. <https://ukraine.un.org/sites/default/files/2021-10/VNR%20SDG%20Ukraine%202020.pdf>
5. <https://sdg.ukrstat.gov.ua/uk/>
6. <https://www.undp.org/sustainable-development-goals>
7. Підприємництво і адаптація комунальних підприємств до ринкових умов / Димченко О.В., Гайденко С.М., Хайло Т.О. *Механізм регулювання економіки. Міжнародний науковий журнал*. 2020. №2. С. 96-105.
8. Dymchenko O.V., Smachylo, V.V., Rudachenko, O.O., Shkurupii K.V., Entrepreneurial component in the formation of financial capacity of territorial communities of Kharkiv region. *Municipal Utilities*, 5(172), 2022, 31–35. <https://doi.org/10.33042/2522-1809-2022-5-172-31-35>.